

V Bruseli 13. septembra 2023
(OR. en)

12714/23

Medziinštitucionálne spisy:
2022/0392(COD)
2022/0391(COD)

PI 133
COMPET 840
MI 718
IND 450
IA 213
CODEC 1543

POZNÁMKA

Od:	Výbor stálych predstaviteľov (časť I)
Komu:	Rada
Č. predch. dok.:	12183/23 + ADD 1 + ADD 2
Č. dok. Kom.:	15400/22 + ADD 1-5, 15390/22 + ADD 1-5
Predmet:	Preskúmanie právnych predpisov EÚ o ochrane dizajnov: a) návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o právnej ochrane dizajnov (prepracované znenie) b) návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 o dizajnoch Spoločenstva a zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2246/2002 – všeobecné smerovanie

I. ÚVOD

1. Rada 10. novembra 2020 prijala závery o politike duševného vlastníctva a revízii systému priemyselných dizajnov v Únii, v ktorých vyzvala Komisiu, aby predložila návrhy s cieľom „modernizovať systémy ochrany dizajnov EÚ a zatriktívniť ochranu dizajnov pre tvorcov dizajnov a podniky, najmä pre MSP“¹. Túto výzvu podporil Európsky parlament vo svojom uznesení z 11. novembra 2021².

¹ 12750/20, s. 8.

² 2021/2007(INI).

2. Práva k priemyselnému dizajnu chránia vonkajšiu úpravu výrobku. Vizuálna príťažlivosť vytvorená dizajnom je jedným z kľúčových faktorov, ktoré ovplyvňujú voľbu spotrebiteľa uprednostniť jeden výrobok pred druhým. Z toho dôvodu výrobky s dobrým dizajnom vytvárajú pre výrobcov dôležitú konkurenčnú výhodu. Priemyselné odvetvia náročné na dizajn predstavujú takmer 16 % HDP a 14 % všetkých pracovných miest v Únii.
3. Komisia 28. novembra 2022 uverejnila legislatívny balík s cieľom modernizovať 20-ročný systém ochrany dizajnov EÚ. Táto iniciatíva je jedným z kľúčových prvkov akčného plánu Komisie pre oblasť duševného vlastníctva z roku 2020³.
4. Legislatívny balík zahŕňa uvedené návrhy smernice o právnej ochrane dizajnov (prepracované znenie smernice 98/71/ES)⁴ a nariadenia, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 o dizajnoch Spoločenstva⁵. Navrhovaná smernica vychádza z článku 114 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), zatiaľ čo navrhované nariadenie vychádza z článku 118 prvého pododseku ZFEÚ.
5. Cieľom navrhovanej revízie je zabezpečiť dobre fungujúci vnútorný trh s dizajnmi v záujme rastu v rámci Únie, podporiť konkurencieschopnosť podnikov a plne zohľadniť záujmy spotrebiteľov. Jej cieľom je aj podporiť inovácie prispôbením *acquis* EÚ v oblasti dizajnov digitálnej a zelenej transformácii a zvýšiť prístupnosť a efektívnosť systému ochrany dizajnov, najmä pre malé a stredné podniky (MSP) a jednotlivých pôvodcov dizajnov.
6. V tejto súvislosti balík zjednodušuje a modernizuje postupy registrácie a objasňuje predmet, vymedzenie pojmov a rozsah práv a obmedzení, najmä v snahe bližšie určiť rozsah ochrany v digitálnom prostredí, ako sú digitálne grafické používateľské rozhrania alebo ikony, a odstrániť pochybnosti, pokiaľ ide o práva na dizajn v súvislosti s 3D tlačou.

³ 13354/20.

⁴ 15400/22.

⁵ 15390/22.

7. V súlade s úspešnou reformou ochranných známk z roku 2017 sa v revízii stanovuje aj nová a rozšírená vecná a procesná harmonizácia v oblasti ochrany dizajnov na vnútroštátnej úrovni.
8. V súvislosti s touto ďalšou harmonizáciou sa revízia zameriava najmä na dokončenie vnútorného trhu s náhradnými dielmi určenými na opravy zavedením „ustanovenia o opravách“ do smernice o dizajnoch. V záujme súdržnosti sa revíziou zosúladí ustanovenie o opravách, ktoré už bolo obsiahnuté v nariadení o dizajnoch z roku 2002, s novým ustanovením o opravách v revidovanej smernici o dizajnoch.
9. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko k návrhom 22. marca 2023⁶.
10. V Európskom parlamente už práca vo Výbore pre právne veci (JURI) značne pokročila. Očakáva sa, že Parlament svoju správu prijme začiatkom novembra 2023.

II. PRÁCA V PRÍPRAVNÝCH ORGÁNOCH RADY

11. Preskúmanie balíka v pracovnej skupine pre duševné vlastníctvo sa začalo 19. decembra 2022 počas českého predsedníctva a švédske a španielske predsedníctvo tento balík podobne prioritizovalo v záujme dosiahnutia všeobecného smerovania na zasadnutí Rady pre konkurencieschopnosť 25. septembra 2023.
12. Pracovná skupina rokovala o návrhoch na 10 zasadnutiach, počas ktorých sa zaoberala tromi kompromisnými zneniami návrhu nariadenia a štyrmi kompromisnými zneniami návrhu smernice, ktoré vypracovalo predsedníctvo. Spoločné posúdenie vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k návrhom, sa preskúmalo na dvoch zasadnutiach pracovnej skupiny – 19. decembra 2022 a 10. a 11. januára 2023. Delegácie vo všeobecnosti uvítali tieto dva návrhy, ich ciele i metódy a kritériá, ako aj uprednostňované možnosti politiky stanovené v posúdení vplyvu.

⁶ 7835/23.

13. Výbor stálych predstaviteľov (Coreper) na zasadnutí 6. septembra 2023 schválil kompromisné znenia návrhu smernice a nariadenia⁷ a súhlasil s ich zaslaním Rade pre konkurencieschopnosť 25. septembra 2023 na schválenie všeobecného smerovania k týmto kompromisným zneniam.
14. Kompromisné znenia uvedené v ADD 1 a ADD 2 k tejto poznámke odrážajú úsilie predsedníctva a členských štátov o dosiahnutie rovnováhy medzi rôznymi pozíciami delegácií pri zachovaní uvedených cieľov návrhu Komisie.

III. HLAVNÉ PRVKY KOMPROMISNÉHO BALÍKA

i) Vymedzenie pojmov „dizajn“ a „výrobok“

15. Navrhovaná modernizácia vymedzení pojmov „dizajn“ a „výrobok“ (v článku 2 smernice a článku 3 nariadenia), ktorých cieľom je prispôbiť vymedzenia pojmov a rozsah pôsobnosti smernice a nariadenia digitálnej transformácii, bola vo všeobecnosti vítaná. V snahe vytvoriť definície, ktoré budú odolnejšie voči budúcim zmenám sa do kompromisných znení predsedníctva zaviedlo niekoľko úprav terminológie (napr. slovo „digitálne“ sa nahradilo slovom „nefyzické“).

ii) Ustanovenie o opravách

16. Rokovania o harmonizácii ochrany dizajnov náhradných dielov prebiehajú už viac ako 20 rokov bez dosiahnutia dohody, čo znamená, že legislatívne prostredie v tejto oblasti zostáva rozdrobené.

⁷ 12183/23 ADD 1 a ADD 2.

17. Ustanovenie o opravách, ktoré navrhla Komisia a ktoré sa má začleniť do článku 19 smernice o dizajnoch, by výrobcom umožnilo vyrábať súčasti zložených výrobkov chránené dizajnom, ktoré sú potrebné na opravu takýchto výrobkov. Navrhované ustanovenie o opravách sa obmedzuje na identické diely (typu *must match*) zložených výrobkov, ktoré sú závislé od formy; uplatňovalo by sa na všetky budúce dizajny a stanovilo by sa v ňom prechodné 10-ročné obdobie na zabezpečenie ochrany existujúcich práv k dizajnu.
18. Komisia usúdila, že tento prístup založený na mnohoročných zložitých konzultáciách a prípravných prácach predstavuje rovnováhu medzi cieľmi liberalizácie trhu a príslušnými záujmami spotrebiteľov a podnikov. V záujme dosiahnutia súladu smernice a nariadenia sa objasní rozsah pôsobnosti ustanovenia o opravách v článku 20a nariadenia a plne sa zosúladí s novým ustanovením o opravách uvedeným v smernici.
19. V nadväznosti na podrobné rokovania v pracovnej skupine sa v kompromisnom znení predsedníctva zohľadňuje pôvodný návrh Komisie, pričom mnohé delegácie sa domnievajú, že týmto riešením sa dosiahne primeraný kompromis medzi rôznymi vyjadrenými názormi, a to tak vo vzťahu k rozsahu liberalizácie, ako aj k trvaniu prechodného obdobia. Diskusie ukázali, že tento kompromis predstavuje veľmi chýlostivú a krehkú rovnováhu medzi príslušnými záujmami; a akákoľvek zmena v jednom alebo druhom smere by bola prekročením červenej čiary stanovenej jednou alebo druhou skupinou podobne zmýšľajúcich delegácií, čo by mohlo mať vplyv na dosiahnutie kvalifikovanej väčšiny.

iii) Dôvody pre výluky zo zápisu

20. Delegácie uvítali návrh, aby preskúmanie prihlášok na dizajn v celej EÚ podliehalo rovnakým obmedzeným dôvodom na vylúčenie zo zápisu do registra. V snahe vyhovieť žiadostiam delegácií sa však tieto dôvody mierne upravili, aby sa v tejto súvislosti mohlo zohľadniť aj akékoľvek nevhodné použitie prvkov, na ktoré sa vzťahuje článok 6b Parížskeho dohovoru, alebo iných odznakov a emblémov národného záujmu alebo prvkov patriacich ku kultúrnemu dedičstvu národného záujmu (článok 13 smernice, články 25 a 47 nariadenia).

iv) Správne konania na vyhlásenie výmazu

21. V návrhu Komisie sa navrhuje zaviesť povinné správne konania na vyhlásenie výmazu aj v oblasti dizajnov, ktoré boli zavedené pre ochranné známky smernicou (EÚ) 2015/2436. Delegácie však zdôraznili, že povinnosť zaviesť takéto povinné postupy pre dizajny by bola neprimeraná a nebola by ani odôvodnená súčasnými potrebami. Upozornili na nízky počet konaní na vyhlásenie výmazu, najmä vzhľadom na obmedzené obdobie platnosti dizajnov, ako aj na skutočnosť, že väčšina prípadov výmazu by súvisela s otázkami autorského práva alebo nekalej súťaže, ktorými by sa v každom prípade museli zaoberať súdy.
22. S cieľom poskytnúť potrebnú flexibilitu, ktorá by členským štátom umožnila čo najefektívnejšie organizovať vnútroštátne postupy a aby nevznikala zbytočná administratívna záťaž, sa v kompromisnom znení článku 31 smernice, ktoré vypracovalo predsedníctvo, preto navrhuje, aby sa správne konania na vyhlásenie výmazu zaviedli ako nepovinné ustanovenie (t. j. ako ustanovenie o možnosti).

v) Poplatky

23. V návrhu Komisie sa navrhlo zjednodušenie poplatkov uplatniteľných podľa nariadenia o dizajnoch (príloha I) a v tejto súvislosti sa navrhuje znížiť úroveň určitých poplatkov a zrušiť požiadavku „jednoty triedy“ v prípade hromadných prihlášok s cieľom umožniť väčšiemu počtu žiadateľov využívať hromadné zľavy.
24. Delegácie v rámci rokovaní o štruktúre poplatkov považovali za veľmi dôležité, aby sa naďalej zabezpečovala životaschopná koexistencia vnútroštátnych systémov ochrany dizajnov a systémov ochrany dizajnov EÚ a aby sa zabránilo neprimeranej hospodárskej súťaži medzi poplatkami za ochranu dizajnov na úrovni Únie a za ich ochranu na vnútroštátnej úrovni.
25. V tejto súvislosti delegácie zdôraznili, že zápis národného dizajnu, ktorý má len vnútroštátny dosah, by mal byť naďalej oveľa menej nákladný ako zápis dizajnu EÚ a že poplatky na úrovni EÚ by nemali byť porovnateľné s poplatkami na vnútroštátnej úrovni. Stanovenie poplatkov za dizajn EÚ na úrovni zodpovedajúcej poplatkom za národný dizajn by primerane neodrážalo väčšiu relatívnu hodnotu dizajnu EÚ a ohrozilo by primeranú rovnováhu medzi systémami ochrany dizajnov EÚ a vnútroštátnymi systémami ochrany dizajnov.
26. Okrem toho delegácie prisudzovali vysokú dôležitosť zabezpečeniu finančnej udržateľnosti Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO), v neposlednom rade vzhľadom na nové úlohy, ktoré mu boli pridelené. Okrem toho vzhľadom na nedávne vysoké úrovne inflácie, delegácie zdôraznili, že k revízii výšky poplatkov by sa z hľadiska ich nadčasovosti malo pristupovať osobitne opatrne a že výška týchto poplatkov by sa v súčasnosti nemala znižovať.
27. V kompromisnom znení predsedníctva týkajúcom sa výšky poplatkov, ako sa uvádza v prílohe I k návrhu nariadenia, sa zohľadňujú všetky tieto aspekty s cieľom stanoviť ich vyváženým spôsobom.

vi) Transpozícia smernice

28. Pokiaľ ide o navrhovanú lehotu 24 mesiacov na transpozíciu nových ustanovení smernice do vnútroštátneho práva, delegácie vo všeobecnosti zdôraznili, že je potrebné dlhšie obdobie. V kompromisnom znení sa lehota na transpozíciu v článku 36 smernice predĺžila na 36 mesiacov.

vii) Ďalšie otázky

29. Ďalšie otázky technickejšieho charakteru sa týkajú týchto bodov:
- požiadavka na vyobrazenie dizajnu v prihláške a jeho súvislosť s dátumom podania (články 26 a 28 smernice, článok 36 nariadenia);
 - odklad zverejnenia (článok 30 smernice);
 - princíp kumulovania ochrany dizajnu a autorského práva (článok 23 smernice, článok 96 nariadenia).

Jednotlivé kompromisy týkajúce sa týchto ustanovení sa nachádzajú v kompromisných zneniach uvedených v ADD 1 a ADD 2.

IV. ZÁVER

30. Vzhľadom na uvedené sa Rada pre konkurencieschopnosť vyzýva, aby na svojom zasadnutí 25. septembra 2023 odsúhlasila všeobecné smerovanie k zmeniam uvedeným v ADD 1 a ADD 2 k tejto poznámke a poverila predsedníctvo začatím rokovaní s Európskym parlamentom s cieľom dosiahnuť dohodu v prvom čítaní.